

Reactie Koninklijke INretail internetconsultatie Wetsvoorstel Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden

Zeist, 8 november 2023

Via deze weg maakt Koninklijke INretail graag gebruik van de mogelijkheid een reactie te geven op het conceptwetsvoorstel 'Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden'. Hoewel wij de idee achter deze maatregel onderschrijven, namelijk de hervorming van de arbeidsmarkt, gericht op een betere balans tussen zekerheid en wendbaarheid op de arbeidsmarkt, zijn wij sceptisch over de manier hoe hieraan uitvoering wordt gegeven.

De aanpak van het huidige probleem, het willen voorkomen van schijnzelfstandigheid, wordt opnieuw complex gemaakt en op korte termijn niet opgelost. Dit raakt het vakmanschap in de retail. Gekozen moet worden naar helder en niet schadelijke regels, zoals het uurloon criterium.

Invulling gezagsbegrip verschaft niet de beoogde duidelijkheid

Met het conceptwetsvoorstel wordt beoogd richting te geven aan het gezagsbegrip. Dit vanuit de gedachte dat de onzekerheid tussen werkgevers en werkenden bij het bepalen of er gewerkt wordt op basis van een arbeidsovereenkomst wordt weggenomen.

Het gezagsbegrip wordt ingevuld door een aantal hoofdelementen, die nader worden uitgewerkt in indicatoren om te bepalen of van deze hoofdelementen sprake is. Deze nadere uitwerking van indicatoren volgt nog in een AMvB. Hoe deze elementen worden ingevuld, hangt af van de feiten en omstandigheden waaronder wordt gewerkt, hetgeen tevens weer kan wisselen per opdracht. Deze elementen dienen vervolgens onderling gewogen te worden om te bepalen of sprake is van een arbeidsovereenkomst.

Door het moeten wegen van de hoofdelementen met indicatoren wordt – in tegenstelling hetgeen wordt beoogd - echter vooraf geen zekerheid en duidelijkheid verschaft over de wijze waarop wordt gewerkt. Voor werkgevers zal het, net als bij de Wet DBA, wederom leiden tot het risico op naheffingen van niet afgedragen premies. De wijze van beoordelen creëert immers veel ruimte voor interpretatie en discussie. Het is de vraag welke elementen zwaarder wegen en hoe dat objectief te bepalen en rechtvaardigen is. Toetsing en handhaving van dit wetsvoorstel door de Belastingdienst zal dan ook lastig zijn met als gevolg dat de discussie hieromtrent, net als nu het geval is, zal leiden tot een gang naar de rechter waardoor veelvuldige nieuwe jurisprudentie wordt ontwikkeld. Daarmee wordt de aanpak van het huidige probleem, het willen voorkomen van schijnzelfstandigheid, opnieuw complex gemaakt en op korte termijn niet opgelost.

Grote gevolgen voor de woonbranche

Wanneer dit wetsvoorstel ongewijzigd doorgang vindt zal dit in de retail non-food vooral voor de woonbranche grote gevolgen hebben. De woonbranche kent ruim 37.600 bedrijven die voor het uitvoeren van hun (ambachtelijke) activiteiten (o.a. (parket)vloeren leggen, keukens en meubels monteren, meubels stofferen) veelal werken met zelfstandige interieurvakmannen- en vrouwen. Toepassing van het wetsvoorstel leert dat naar verwachting het gros van deze zelfstandigen geacht wordt een arbeidsovereenkomst te hebben.

Immers zal gezien het karakter van de werkzaamheden veelal sprake zijn van de hoofdelementen: (1) werkinhoudelijke aansturing en (2) inbedding van de werkzaamheden of de medewerker in de organisatie.

De opdrachtnemer zal als uitvoerder van de opdracht de meubels/ keukens monteren, stofferen en/ of vloeren leggen op basis van een door de ondernemer opgesteld ontwerp en zal daarmee het materiaal en de wijze waarop de opdracht wordt uitgevoerd bepalen. Daardoor kan worden verondersteld dat

wordt gewerkt op basis van instructies van de opdrachtgever en is aan het eerste hoofdelement voldaan. Daarnaast zijn de uit te voeren (ambachtelijke) werkzaamheden onlosmakelijk verbonden aan de verkoop ervan, waardoor deze werkzaamheden per definitie kunnen worden aangemerkt als kernactiviteiten van de organisatie. Ook aan het tweede hoofdelement is voldaan. Alleen het derde element, voor eigen rekening en risico, zal aantonen dat er wordt gewerkt als zelfstandige door de interieurvakman of -vrouw. Gewerkt wordt onder meer met eigen materiaal en vervoer, op basis van een eigen KvK-nummer en eigen verzekeringen. Weging van de elementen zal echter moeten bepalen of het louter voldoen aan het derde hoofdelement voldoende zwaarwegend is om volgens de wet de werkverhouding **niet** aan te duiden als een arbeidsovereenkomst.

Het voorgaande laat zien dat omwille het aanpakken van schijnzelfstandigheid een grote groep zelfstandigen hun vrijheid wordt ontnomen ten aanzien van bewust gekozen ondernemerschap, waarvan zij ook de risico's kunnen en willen dragen. Door het nagenoeg opleggen van arbeidsovereenkomsten voor 'nu nog zelfstandigen' slaat het wetsvoorstel door, hetgeen nimmer de bedoeling kan zijn. In combinatie met het wetsvoorstel verbetering zekerheid flexibele arbeidskrachten, waarin de flexibiliteit van arbeidsovereenkomsten nader wordt ingeperkt, wordt de wendbaarheid en flexibiliteit van werkenden volledig ingedamd.

Daar komt bij dat de woonbranche sterk vergrijsd, de instroom ten aanzien van ambachtelijke opleidingen (interieurvakman) laag is en het tekort aan vakmensen groot is. Indien zij noodgedwongen niet meer als zelfstandige werkzaam mogen zijn, zal dit ertoe leiden dat nog meer interieurvakmannen en -vrouwen zullen stoppen met werken. Dit vergroot het tekort en de jarenlange opgebouwde kennis gaat verloren.

Om schijnzelfstandigheid aan te pakken, waarbij zekerheid wordt geboden aan werkenden en wendbaarheid van zelfstandigen wordt behouden, stelt INretail voor om duidelijke en objectief meetbare criteria vast te stellen wanneer er sprake is van een arbeidsovereenkomst c.q. ondernemerschap. Het criterium van het hanteren van het uurloon minder dan € 32,24 om te bepalen of er sprake is van een rechtsvermoeden van een arbeidsovereenkomst kan hierbij een leidende rol spelen. INretail onderschrijft dan ook dat dit uurloon wordt gehanteerd om te bepalen of er sprake is van een rechtsvermoeden. Dit tarief biedt helderheid en laat geen ruimte voor discussie. Dit uitgangspunt maakt de regeling uitvoerbaar en is te handhaven door de Belastingdienst.

Contact en nadere toelichting

Indien gewenst, lichten wij ons standpunt vanzelfsprekend graag nader toe. Contactpersoon is Barbara Geerlings, bgeerlings@inretail.nl 088 9730 677.

Koninklijke INretail is de grootste brancheorganisatie in retail non-food en is er voor iedereen die een (web)winkel heeft in retail non-food.

Bezoekadres: Arnhemse Bovenweg 100, 3708 AG te Zeist

Postadres: Postbus 762, 3700 AT te Zeist